

Wspomnienie o Profesorze Jerzym Juszczaku



Prof. zw. dr hab. dr h.c. multi Jerzy Ferdynand Juszcak urodził się 14 sierpnia 1928 r. we Lwowie, gdzie spędził pierwsze lata dzieciństwa, w tym czas okupacji rosyjskiej, a następnie niemieckiej. Po wojnie wraz z rodziną przeniósł się do Wrocławia. Tu uzyskał świadectwo dojrzałości, a następnie podjął studia na Wydziale Rolnym Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Już w 1950 r. został zaangażowany na stanowisku młodszego asystenta w Katedrze Szczegółowej Hodowli i Żywienia Zwierząt Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu. Z uczelnią tą, przekształconą później w Akademię Rolniczą we Wrocławiu, związał całą swoją działalność zawodową. Przeszedł kolejne stopnie kariery nauczyciela akademickiego. Stopień doktora uzyskał w 1960 roku, a habilitował się w 1965 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, w 1972 r. Rada Państwa nadała Mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1978 r. tytuł profesora zwyczajnego. Profesor Juszcak pracował początkowo w Zakładzie Hodowli Owiec i Zwierząt Futerkowych, następnie w Zakładzie Hodowli Trzody Chlewnej, a od 1964 r. w Zakładzie Hodowli Bydła, gdzie przejął kierownictwo po przejściu na emeryturę profesora Tadeusza Konopińskiego. Zakładem tym, przekształconym później w Katedrę Hodowli Bydła i Produkcji Mleka kierował do 1993 r. W latach 1965-1972 pełnił funkcje prodziekana, a następnie dziekana Wydziału Zootechnicznego. W latach 1985-1990 pełnił funkcję Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Profesor Jerzy Juszcak stworzył własną szkołę naukową w zakresie hodowli bydła, poszerzając problematykę badań katedry o zagadnienia genetyczne i środowiskowe uwarunkowanie cech produkcyjnych bydła, rolę interakcji genetyczno-środowiskowych, badania nad efektywnością i systemami opasu bydła i żywienia krów mlecznych oraz inne. Jako kierownik katedry rozszerzał kontakty z instytucjami naukowymi w kraju i za granicą oraz z praktyką. Stworzył też przyjazne warunki do pracy naukowej, co zaowocowało m.in. licznymi publikacjami Profesora i współpracowników. Wypromował 13 doktorów i doprowadził do habilitacji 6 współpracowników, z których 5 uzyskało tytuł profesora.

Profesor był recenzentem wielu przewodów doktorskich i habilitacyjnych, opiniodawcą ponad 80 wniosków Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej o nadanie stopni i tytułów naukowych, opiniował szereg wniosków o nadanie godności doktora *honoris causa*. W swoim dorobku naukowym posiada około 300 publikacji, z czego przeszło 140 stanowią oryginalne rozprawy naukowe publikowane w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, a także prezentowane na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Jest również współautorem wydawnictw książkowych, w tym podręczników akademickich:

„Hodowla bydła” (2 wydania), „Zasady wychowu cieląt” (2 wydania) i „Intensywna produkcja mleka”.

W latach 1986-1990 powierzono Profesorowi koordynację Programu Centralnego RR-II-23 „Metodologiczne podstawy genetycznego doskonalenia ras i odmian bydła w Polsce”. Objął on swym zasięgiem niemal całe środowisko naukowe w Polsce zajmujące się hodowlą bydła, czym przyczynił się do wykonania kompleksowych badań, ale też w znacznym stopniu do integracji środowiska naukowego. Był też kierownikiem kilkunastu projektów badawczych koordynowanych przez: Instytut Zootechniki w Krakowie, Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, Komitet Badań Naukowych (KBN).

Doświadczenie naukowe zdobywał Profesor w ramach licznych kontaktów z ośrodkami zagranicznymi, m.in. w Danii, ZSRR, Czechosłowacji, Austrii, Włoszech i Niemczech. Szczególnie, wieloletnia współpraca z Uniwersytetem w Rostocku, Instytutem Biologii i Hodowli Zwierząt w Dummerstorfie oraz Uniwersytetami w Brnie i Nitrze zaowocowały kilkudziesięcioma wspólnymi publikacjami i kilkoma wspólnymi konferencjami. W uznaniu wybitnych zasług dla nauki i międzynarodowej współpracy wyróżniony został tytułem honorowym doktora *honoris causa* przez Uniwersytet w Brnie w 1989 roku i Uniwersytet w Rostocku w 1991 roku.

Prof. Juszcak był członkiem i pełnił szereg funkcji w organizacjach naukowych i organizacyjnych w kraju, w tym: był członkiem zarządu i prezydium Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (od 1962 r. członek honorowy tej organizacji), członkiem Prezydium Stowarzyszenia Inżynierów Techników Rolnictwa NOT (1974-1980), członkiem i wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN (1965-1977), członkiem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Rolnictwa, Kolegium Redakcyjnego „Roczników Naukowych Zootechni-

ki – Monografie i Rozprawy”, członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Kadr Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów (1972-1980) i (1991-1999), Rady Naukowej Instytutu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka SGGW-AR (1982-1988), Rady Naukowej Instytutu Przemysłu Mleczarskiego (1978-1986), przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Zootechniki (1991-1995) i jej członkiem (1985-1995), wiceprezydentem Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła.

Badania naukowe Profesora obejmowały doskonalenie cech użytkowych bydła mlecznego i mięsnego. Wiele pionierskich prac dotyczyło zagadnień doju maszynowego, oceny wymion i oceny przydatności krów do tego systemu doju. Wraz z zespołem współpracowników opracował ocenę wartości hodowlanej buhajów rasy cb i czb w zakresie cech zdolności wydojowej i budowy wymion. Były to w Polsce jedne z pierwszych badań w tym zakresie. Kolejne badania Profesora Jerzego Juszczaaka dotyczyły genetycznego i środowiskowego uwarunkowania składu, wydajności mleka i innych cech użytkowych krów rasy cb i czb. We współpracy, między innymi z prof. Krzysztofem Walawskim badał polimorfizm białek mleka krów krajowych rasy czb i ich współzależność z cechami użytkowymi. Był też współautorem poprawek na wiek i sezon ocielenia dla szacowania wydajności krów rasy cb, czb i mieszańców z rasą holsztyńsko-fryzyską. Wiele badań prof. Jerzego Juszczaaka dotyczyło również doskonalenia metod żywienia krów mlecznych w okresie okołoporodowym oraz możliwości modyfikowania składu i cech fizycznych mleka.

Badania nad hodowlą bydła mięsnego i produkcji żywca wołowego poprzedził wieloletni cykl badań nad genetycznym i środowiskowym uwarunkowaniem cech opasowych i rzeźnych młodego bydła rasy cb i czb,

optymalizacji systemu opasu bydła ras krajowych oraz mieszańców z francuskimi i włoskimi rasami mięsnymi. Był współautorem technologii produkcji żywca wołowego na trwałych użytkach zielonych, opracowanej na podstawie wieloletnich badań. Owocem tej pracy, ale i innych badań było kilka międzynarodowych konferencji naukowych oraz wiele konferencji i seminariów o charakterze wdrożeniowym.

Profesor Jerzy Juszczaak był osobą powszechnie szanowaną, dużym autorytetem wśród pracowników w dyscyplinie *hodowla bydła*, a także hodowców bydła w kraju. Był też naszym szanowanym mistrzem, nauczycielem i wychowawcą.

W uznaniu zasług dla działalności dydaktycznej i naukowej otrzymał wiele nagród i odznaczeń, w tym: Krzyż Kawalerski, Oficerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, medal „Za Zasługi dla Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, Medal 50-lecia Instytutu Zootechniki, Medal V Wydziału PAN im. Michała Oczapowskiego i wiele nagród Rektora.

Te kilka informacji nie jest w stanie oddać wielkiej osobowości i dokonań Profesora. Z pewnością Profesor Jerzy Juszczaak należał do osób, które swoją wiedzą, doświadczeniem, mądrością i aktywnością wniosły wielki wkład do nauki, edukacji studentów i kadr naukowych oraz w doskonalenie hodowli zwierząt w Polsce. W imieniu współpracowników wyrażam ogromną wdzięczność, że mogliśmy korzystać z wiedzy i mądrości Profesora.

Profesor Jerzy Juszczaak zakończył swoją ziemską wędrówkę w wieku prawie 92 lat we Wrocławiu w dniu 13 czerwca 2020 roku, tu też został pochowany na Cmentarzu Parafialnym przy ul. Smętnej.

Prof. dr hab. Tadeusz Szulc

Spis treści „Przeglądu Hodowlanego” – rocznik 2020 (tom LXXXVIII)

Babicz M., Kropiwić-Domańska K., Hałabis M., Litwińczuk A., Skałeczki P., Domaradzki P. – Wykorzystanie sów rodzimej rasy puławskiej jako źródła wysokiej jakości surowca do wytwarzania produktów regionalnych, s. 14-16, **nr 4**

Błoniarczyk A., Łuczyńska M. – Porównanie działania ogłowia wędzidłowego i różnych typów ogłowia bezwędzidłowych – wstępna analiza, s. 14-18, **nr 5**

Bryła M., Trzciska M. – Możliwości zastosowania komory HHP do kriokonserwacji nasienia knura, s. 5-7, **nr 2**

Brzozowski M. – Zapotrzebowanie na wodę nerek fermowych, s. 17-19, **nr 4**

Chmielowska D., Warcholik W. – Tropienie użytkowe jako forma rekreacji ruchowej w Polsce, s. 25-29, **nr 6**

Frąckowiak H., Urbaniak K., Wołoszyński W. – XIX Zimowe Zawody Furmanów w Istebnej, s. 21-22, **nr 2**

Gogol P., Cegła M. – Kriokonserwacja nasienia tryków i kozłów – obecne technologie i możliwości praktycznego wykorzystania, s. 8-11, **nr 2**

Greczka K., Lechniak-Cieślak D., Mucha S., Greczka Z. – Koza saneancka – charakterystyka rasy i wykorzystanie w produkcji mleka, s. 5-7, **nr 6**

Janiszewski P., Czajkowska J., Bogdaszewski M. – Zasady bezpieczeństwa pracy na fermie jeleniowatych, s. 23-29, **nr 4**

Jastrzębska E., Wadas E. – Dogoterapia – jak to się zaczęło, s. 28-31, **nr 3**

Jurczak M., Łuczyńska M., Bajko A. – Częstotliwość występowania zmniejszonej ruchomości kręgów szyjnych u koni użytkowanych sportowo s. 12-15, **nr 6**

Kosson A., Kosson P., Kuczeriszka M. – Procedury awaryjne w celu zapewnienia dobrostanu zwierząt laboratoryjnych, s. 29-33, **nr 4**